

Tweede Kamer steunt voorstel wetswijziging minister Veerman

Groen licht voor verzelfstandiging ipc's

De Tweede Kamer gaat akkoord met het voorstel van minister Veerman om de overheidsbekostiging van IPC Groene Ruimte en PTC+ te beëindigen. Na een overgangsperiode van 4 jaar waarin de subsidie in stappen wordt afgebouwd, zullen beide ipc's op eigen kracht verdergaan. CDA, PvdA en VVD gaven op 14 september tijdens een plenair Kamerdebat groen licht voor de wijziging van de Web en de Wet op het Onderwijstoezicht waardoor dit geëffectueerd wordt.

De grote Kamerfracties ondersteunen het voorstel om de ipc's te verzelfstandigen van harte. Bij competentiegericht onderwijs en vraagsturing past, zoals CDA-woordvoerder Aad Mosterd het verwoordde, geen verplichting om het praktijkonderwijs af te nemen bij ipc's. Ook het tijdsbestek waarin deze beleidswijziging wordt gerealiseerd is volgens alle partijen heel redelijk. "De eerste afspraken hierover dateren al van 1997", stelde Harm Evert Waalkens van de PvdA vast. Andere mogelijke zorgen over o.a. voldoende flankerend beleid en de blijvende beschikbaarheid van het budget voor praktijkleren waren door de minister al weggenomen door zijn uitgebreide schriftelijke beantwoording van vragen daarover. Het flankerend beleid in de vorm van een vierjarige overgangsregeling betreft een bijdrage in de personeelskosten en een overgangsbudget. De bijdrage in de personeelskosten zijn voor eventuele uitkeringen bij werkloosheid en arbeidsongeschiktheid en budget voor outplacement en opleidingen. Voor IPC Groene Ruimte 3 miljoen euro en voor PTC+ een bedrag van 12 miljoen euro. Het overgangsbudget, dat gedurende vier jaar wordt afgebouwd, omvat een garantie voor een minimumomzet van 3,5 miljoen euro voor IPC Groene Ruimte en 22,5 miljoen euro voor PTC+. Voor dit overgangsbudget moeten de ipc's kosteloos onderwijsactiviteiten aanbieden aan groene onderwijsinstellingen, studenten van de Faculteit Diergeneeskunde Utrecht en buitenlandse studenten. Het verschil in

Minister Veerman luistert naar VVD-woordvoerder Oplaat: "Gelijke monniken, gelijke kappen."

hoogte van de bedragen heeft te maken met de omvang van beide ipc's. Toch bleek ondanks dit politieke draagvlak en duidelijke afspraken een plenair debat gewenst. Zowel CDA als VDD en PvdA hechten eraan dat beide ipc's een faire en vooral ook een evenredige kans krijgen om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Daarom moest minister Veerman vooral uitleggen dat IPC Groene Ruimte en PTC+ in het proces naar de privatisering gelijk behandeld zijn. Een tweede kwestie waarover de fracties de minister aan de tand wilden voelen was de vraag of het overgangsbudget niet als staatsteun moet worden gezien, hetgeen in strijd is met de Europese richtlijnen voor aanbesteding.

Erfenis

IPC Groene Ruimte sloot voor de op handen zijnde privatisering al in 2003 een overeenkomst af met het ministerie van

LNV. Daarin werden o.a. het bedrag voor personele kosten voor het overgangsbudget vastgesteld en afspraken gemaakt over het afstoten van kleine takken. IPC Groene Ruimte trok daarop zijn bezwaarschriften tegen de toenmalige bekostiging door LNV in. Met PTC+ kwam LNV niet verder dan een schikking naar aanleiding van de bezwaarschriften tegen de overheidsbekostiging. Inmiddels zit er wel voortgang in de gesprekken met LNV over een overeenkomst met PTC+.

Tijdens het plenaire debat vroegen de drie fractie-woordvoerders zich af of IPC Groene Ruimte hierdoor wel op gelijke wijze is behandeld. Met name omdat PTC+ zijn kleine takken wel in stand kan houden. "Het moet natuurlijk wel gelijke monniken gelijke kappen zijn", aldus VVD'er Gerrit-Jan Oplaat. "De vraag of beide gelijk zijn behandeld, kan moeilijk exact worden beant-

woord", reageerde minister Veerman, "het is een kwestie van het vergelijken van appels en peren omdat de perspectieven voor de marktsegmenten waarop beide actief zijn, verschillen." Het aanhouden van de kleine takken bij PTC+ heeft volgens de minister te maken met wat de overheid en het onderwijs zelf willen. PTC+ bedient voor een belangrijk deel de markt voor de primaire land- en tuinbouw die steeds verder afneemt. De overheid vindt dat die bovenschoolse expertise voor de primaire sector niet verloren mag gaan. Probleem daarbij is dat het praktijkleren voor die sectoren zeer kapitaalintensief is en met de huidige studentenaantallen niet sluitend te exploiteren is. Daarom bestemt de minister een belangrijk deel van het overgangsbudget van PTC+ verplicht voor het in stand houden van praktijkleren voor de agrarische productie. Het CDA had daar overigens ook expliciet om ge- →

Ipc's: feiten en cijfers

De oorsprong van de ipc's ligt in de landbouwpraktijkscholen die – in eerste instantie op initiatief van het bedrijfsleven – in de jaren '50 van de vorige eeuw werden opgericht. Redenen waren behoefte aan vakscholen, aanvullende faciliteiten voor trainingen die bedrijven vanwege o.a. het afbreukrisico niet zelf konden verzorgen en concentratie van voorzieningen. Al snel na hun oprichting werden ze door het rijk gefinancierd ten behoeve van aanvullende praktijkinstructie.

De taken van deze praktijkscholen lagen met name op het gebied van lessen en instructies waarbij de werkelijkheid van de land- en tuinbouw betrokken werden, aanvullende scholing en bijscholing van (toekomstige) leraren in het agrarisch onderwijs en van kaderleden en assistenten in de agrarische sectoren en het ontwerpen en toetsen van leerstof en leermiddelen voor de praktijkvakken van agrarische scholen.

In de jaren '50/'60 van de vorige eeuw zijn 11 landbouwpraktijkscholen opgericht:

- Praktijkschool voor Bosbouw en Cultuurtechniek te Schaarsbergen
- Praktijkschool voor Landarbeid te Schoondijke
- Praktijkschool voor Landarbeid en Landbouwtechniek te Emmeloord
- Praktijkschool voor Veehouderij en Weidebedrijven in Oenkerk
- Praktijkschool voor Landbouwmechanisatie te Slootdorp (later Ede)
- Praktijkschool Pluimvee en Varkens te Almelo
- Praktijkschool Pluimvee en Varkens te Horst
- Praktijkschool Pluimvee en Varkens te Barneveld
- Centrum voor Champignonenteeltonderwijs te Horst
- Centrale School voor Tuinbouwtechniek te Wageningen (later Ede)
- Hippisch Centrum Deurne

Hoofdactiviteit van de praktijkscholen was het verzorgen van leerlingweken voor leerlingen en studenten in het agrarisch onderwijs. Het aantal verzorgde leerlingweken groeide tussen 1963 en 1990 van 10.000 naar bijna 72.000.

1992: De landbouwpraktijkscholen fuseren tot drie Innovatie- en Praktijkcentra (ipc's):

- IPC Dierlijke sectoren: locaties Barneveld, Horst en Oenkerk. De locatie Almelo wordt gesloten en AOC Oost neemt de gebouwen over. De locatie Deurne wordt onderdeel van AOC Oost & Midden Brabant (later Helicon Opleidingen).
- IPC Plantaardige Productie en Levensmiddelentechnologie: locaties Ede, Emmeloord/Schoondijke en Horst (Champignonenteelt).
- IPC Groene Ruimte: locatie Arnhem (Schaarsbergen).

vraagde. In 2008 wil LNV opnieuw bekijken hoe dat dan verder moet. De uitgangspositie voor IPC Groene Ruimte is volgens minister Veerman veel gunstiger. “Deze instelling heeft met haar trainingsactiviteiten op het gebied van bosbouw en beheer van de groene ruimte een sterke marktpositie.”

Bovendien, “waar het overgangsbudget van PTC+ voor een belangrijk deel door mij verplicht bestemd is voor de primaire land- en tuinbouw, is voor IPC Groene Ruimte alleen aangegeven dat het overgangsbudget bestemd is voor groene kennisinstellingen.”

Wel is het volgens de minister zo dat de twee ipc's gelijke kansen en mogelijkheden hebben. “Ze beschikken beide over een goede vermogenspositie en kunnen gedurende vier jaar de organisatie geleidelijk aanpassen.” Dat beide organisaties daarover van inzicht verschillen is volgens Veerman niet te vermijden. “Er

is toch een beetje een erfenis verdeeld en ik heb nog nooit meegemaakt dat er dan geen verschillen van inzicht waren.”

Wat hem betreft is er niet met twee maten gemeten.

Staatssteun

Zijn dergelijke flankerende maatregelen in de vorm van overgangsbudgetten in het kader van de Europese aanbestedingsregels geen ongeoorloofde staatssteun? Beide ipc's bleken er niet gerust op en hadden deze kwestie voorgelegd aan de fractiewoordvoerders die het op hun beurt aan de orde stelden in het plenaire debat.

Volgens minister Veerman is die vrees ongegrond. “Het overgangsbudget is bedoeld om de onderwijsactiviteiten voor het praktijkleren tijdelijk nog kosteloos aan de groene onderwijsinstellingen te kunnen aanbieden. Het zijn diensten van algemeen economisch belang en

kunnen dus gelijk gesteld worden met openbare dienstverplichtingen.” Compensatie van openbare dienstverplichtingen zijn geen staatssteun op voorwaarde dat ze aan een aantal criteria voldoen. Volgens minister Veerman voldoet zijn voorstel aan die criteria. Mocht dat toch problemen geven dan heeft de bewindsman op grond van zijn wetsvoorstel nog altijd de mogelijkheid om nadere voorwaarden te stellen aan de besteding van het overgangsbudget. Met die toelichting bleken de fractiewoordvoerders tevreden. Na de stemming op 20 september ligt het voorstel tot wetswijziging ter goedkeuring bij de Eerste Kamer. Naar verwachting wordt de wetswijziging nog dit jaar gepubliceerd in het Staatsblad zodat 1 januari 2007 de vermoedelijke ingangsdatum zal zijn. □

De taken van de ipc's liggen op het terrein van trainingen voor leerlingen/studenten en ondernemers en innovatie.

1996: Bram Peper licht het landbouwkennissysteem door. In zijn rapport 'Duurzame kennis, duurzame landbouw' adviseert hij een reorganisatie van het landbouwkennissysteem. Peper geeft o. a. aan dat verplicht gebruik van ipc's door aoc's niet meer past in het streven naar grotere vraagsturing.

1997: LNV-minister Jozias van Aartsen wil een einde maken aan de verplichte winkelnering van aoc's bij ipc's en vraagsturing invoeren. Hans van Aalst brengt het advies 'Moed en Trouw' uit waarin hij o.a. ervoor pleit de ipc's uit de Wet Educatie Beroepsonderwijs te halen.

1999: Locatie Schoondijke IPC Plant wordt gesloten

1999: Regeling praktijkleren van kracht: convenant tussen aoc's, icpc's en LNV over overgangsregeling voor de gefaseerde overheveling van het budget

praktijkleren (22 miljoen gulden per jaar) naar de aoc's in vier jaar.

2000: De locatie Champignonteelt Horst wordt samengevoegd met DLV en gaat verder als C-Point.

2000: IPC Dier en IPC Plant fuseren tot IPC Plant.Dier (van 2003 PTC+)

2002: Regeling Praktijkleren blijkt niet goed te functioneren. Onderbesteding aoc's bij ipc's. Ipc's claimen een bedrag van 10 miljoen gulden bij de aoc's. PTC+ zet de claim door; IPC Groene Ruimte ziet af van de claim als investering in de relatie met de aoc's.

2002: LNV scherpt Regeling Praktijkleren aan. Groene onderwijsinstellingen krijgen meer vrijheid bij het besteden van het budget praktijkleren. Zij kunnen zelf bepalen door wie ze het praktijkleren laten verzorgen.

2004: PTC+ en aoc's komen tot overeenstemming over de claim van PTC+

2004: Om te voorkomen dat de ipc's kopje onder gaan, sluiten de aoc's in afwachting van de verzelfstandiging van de ipc's een Herenakkoord met de ipc's. De aoc's zullen tot de verzelfstandiging van de ipc's tenminste 50 procent van het budget praktijkleren bij de ipc's besteden.

2004: Locatie Emmeloord van PTC+ verhuist naar Dronten

11 juli 2006: LNV-minister Cees Veerman dient het wetsvoorstel Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op het onderwijstoezicht in verband met de beëindiging van de bekostigingsrelatie tussen de agrarische innovatie- en praktijkcentra en de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in.

20 september 2006: De Tweede Kamer gaat akkoord met de wetswijziging